

2022-01-20
I2022/00179**Infrastrukturdepartementet**

Trafikverket

781 89 Borlänge

Uppdrag att analysera och lämna förslag på hur det statliga stödet till forskning och innovation på elflygsområdet kan utvecklas, samordnas och organiseras

Regeringens beslut

Regeringen ger Trafikverket i uppdrag att analysera och lämna förslag på hur det befintliga statliga stödet till forskning och innovation på elflygsområdet kan utvecklas, samordnas och organiseras för att påskynda införandet av elflyg i Sverige. Med elflyg avses samtliga relevanta tekniker för eldrift av luftfarkoster, inklusive vätgasteknik.

I analysen bör det framgå särskilt hur forskning och innovation om elektrifiering av flyget i små och medelstora företag kan stödjas. Det bör också belysas hur forskning och innovation kan stödjas för såväl mindre eldrivna luftfartyg som helt eller delvis eldrivna större flygplan och för projekt med olika teknisk mognadsgrad. Analysen bör dessutom inkludera forskning och innovation om den markbaserade infrastrukturen, flygplatsernas utformning och hur deras lokaliseringmönster eller lokaliseringsprinciper kan komma att förändras av en elektrifiering av flyget.

I uppdraget ingår även att beskriva nuvarande stöd och pågående arbete med forskning och innovation på elflygsområdet både nationellt och internationellt.

Uppdraget ska genomföras i dialog med Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggnad (Formas), Statens energimyndighet (Energimyndigheten) och Verket för innovationssystem (Vinnova). Vid genomförandet av uppdraget ska Trafikverket inhämta synpunkter från Luftfartsverket, Statens väg- och transportforskningsinstitut, Trafikanalys

och övriga berörda myndigheter. Berörda aktörer inom näringslivet och akademien bör ges möjlighet att lämna synpunkter.

Uppdraget bör i den utsträckning som bedöms lämpligt samordnas med uppdraget att utveckla arbetet med strategiska innovationsprogram för transformativ omställning och hållbar utveckling (N2021/02520).

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet) senast den 15 juni 2022.

Skälen för regeringens beslut

Runt om i hela landet pågår just nu en grön industriell revolution, där både näringslivet och den offentliga sektorn genomför stora klimatinvesteringar för att ställa om Sverige till nettonollutsläpp 2045. Sverige har ett innovativt och konkurrenskraftigt näringsliv som ligger i framkant med att ta fram nya gröna produkter och tjänster. När Sverige nyindustrialiseras kan tusentals nya arbeten skapas inom ny och grön industri, som inte bara hjälper Sverige utan också världen att sänka sina utsläpp. Regeringen avser att besluta om en nationell elektrifieringsstrategi, som tar ett helhetsgrepp för en snabb, smart och samhällsekonomiskt effektiv elektrifiering.

Svensk flygindustri arbetar med att utveckla helt eller delvis eldrivna flygplan. Eldrivna flygplan har potential att bidra till att minska flygets direkta utsläpp och höghöjdseffekter i huvudsak på kortare distanser, vilket kan komma att bli intressant bl.a. för de flyglinjer som av regionalpolitiska skäl upphandlas av staten. För att tekniker ska kommersialiseras och spridas tillräckligt snabbt behöver stöden till forskning och innovation utvecklas och samordnas.

Regeringen har tidigare uppdragit åt Trafikanalys att analysera utvecklingen av elflyg (I2020/00185) och åt Trafikverket att belysa i vilken utsträckning den av staten upphandlade flygtrafiken kan bidra till att minska flygets klimatpåverkan och öka tillgängligheten i hela landet samt analysera i vilken utsträckning elektrifieringen av upphandlad flygtrafik kan bidra till att minska växthusgasutsläpp (I2019/03374). Båda myndigheterna föreslår satsningar på forskning och innovation, både för att möjliggöra utveckling av elflyg i Sverige och för att bidra till en marknadsintroduktion av grönare flygplan som också kan användas på trafikpliktslinjerna (TRV 2020/82259, Trafikanalys rapport 2020:12). Energimyndigheten har i uppdrag att avsätta riktade medel för forskning och utveckling av elflyg inklusive såväl

vätgasdrift som tanknings- och laddinfrastruktur (I2020/03364). Satsningen pågår fram till 2023. Energimyndigheten har också i uppdrag att analysera och föreslå hur klimatpremierystemet kan utformas för att stimulera marknadsintroduktionen av eldrivna flygplan i syfte att snabba på omställningen av flygsektorn (I2021/03314). Det uppdraget ska redovisas senast den 31 januari 2023.

Trafikverket ansvarar för de satsningar på forskning och innovation som ingår i den nationella trafikslagsövergripande planen för transportinfrastrukturen för perioden 2018–2029 (N2018/03462). I Trafikverkets forsknings- och innovationsplan för åren 2021–2026 (publikationsnr. 2021:004) ingår elflyg i några målområden.

I oktober 2021 uppdrog regeringen åt Formas, Energimyndigheten och Vinnova att inom ramarna för strategiska innovationsområden och, i samarbete, utveckla arbetet med de strategiska innovationsprogrammen med målsättningen att nya och befintliga program tydligare ska bidra till transformativ omställning och hållbar utveckling, som grund för global konkurrenskraft och samhällsnytta (N2021/02520). De strategiska innovationsprogram som pågått i sex år har utvärderats (Vinnovas Rapport 2020:10 samt 2020:19). I den utvärdering som rör Innovair finns flera rekommendationer som berör utvecklingen av nya lösningar i små- och medelstora företag och som kan ha betydelse för möjligheterna att utveckla elflyg.

För att åstadkomma ett snabbt teknikskifte för flyget bedömer regeringen att forsknings- och innovationsinsatser som kan bidra till utveckling av elflyg, liksom till en snabb introduktion av dessa är av stor vikt. En kraftsamling behövs för att åstadkomma en snabb introduktion och utveckling av elflyg. Vidare behövs samordning och utveckling av de statliga forsknings- och innovationsinsatserna på området. Sveriges förtroende i omvärlden stärks också när svenska innovationer och lösningar exporteras över världen. Regeringen bedömer mot denna bakgrund att en analys bör göras och förslag lämnas på hur det statliga stödet till forskning och innovation om elflyg kan utvecklas, samordnas och organiseras för att påskynda införandet av elflyg i Sverige.

På regeringens vägnar

Tomas Eneroth

Robin Jacobsson

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Finansdepartementet/BA

Miljödepartementet/Ke och KL

Näringsdepartementet/BI, EIN och RTL

Infrastrukturdepartementet/TM, TP och E

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande

Luftfartsverket

Statens energimyndighet

Statens väg- och transportforskningsinstitut

Trafikanalys

Verket för innovationssystem